

**ХРЫСЬЦІЯНСКАЕ АБ'ЕДНАНЬНЕ БЕЛАРУСКІХ РАБОТНІКАЎ
У В. БРЫТАНІІ**

АБ'ЕДНАНЬНЕ
МЕСЯЧНИК

**UNITED CHRISTIAN BYELORUSSIAN WORKERS IN GT. BRITAIN
MONTHLY**

А Б'ЕД НАНЬНЕ

№5/83 ЛЕНДАН ЛІСТАПАД 1959 ГОД. ГОД ВЫДАНЬНЯ 12

39 ГОД ТАМУ НАЗАД

Адзначаючы урачыста у гэтым годзе, згодна з нашай нацыянальнай традыцыяй, 39-тыя угодкі Слуцкага Паўстаньня і схілюючы нізка свае галовы перад заросшымі магіламі Слуцкіх герояў, хочацца кінуць свой позірк у далёкае мінулае ды падзяліца сваімі думкамі адносна сучаснасці.

Случчакі хапіліся за зброю, перад пагрозаю Маскоўскае наўалы, у вабароне беларускае дзяржаўнае незалежнасці. Для перамогі, аднак, у той час мала было геройства і энтузіазму аднаго павету. Патрэбен быў адначасовы скаардынаваны высілак ня толькі усяго беларускага народу, але усіх паняволеных бальшавікамі народаў. Так аднак не сталася. У шмат пунктах беларускае зямлі падобным чынам рэагавалі беларускія патрыёты, не скаардынаваўшы свае дзеяйнасці з рэштам барацьбітоў. Тоё, фактычна самае адбывалася і у іншых краінах: Украіне, Грузіі, Туркестане, дзе паўставалі то у адным то у другім пункце адважныя патрыёты, каб бараніць сваю нацыянальную і дзяржаўную свабоду, не увязваючы сваю барацьбу з іншымі народамі. Рэзультат гэтага быў аднолькавы для усіх – поўнае вынішчэнне нацыянальнага актыву Маскоўскімі бандамі і доугая няволія для усіх нерасейскіх народаў.

Урэшце, патрэбна была так-жа дапамога суседніх вольных народаў ды скаардынаваны высілак усяго съвету супроты паўставаушае крывавае пагрозы з боку Маскоўскіх апрычнікаў. Мы беларусы разумелі гэту неабходнасць ужо тады, калі Слуцкія паўстанцы яшчэ герайчна змагаліся з Маскоўскімі гордамі. Беларуская дэлегацыя у складзе Праф. Р. Астроўскага, капитана Адамовіча, Лявіцкага і Алексюка у канцы лістапада 1920 году з'явілася да тагачаснага прэмье-міністра польскага ураду Вітаса з просьбаю: 1. дапамагчы нам зброяй і амуніцыяй і 2. дазволіць на фармаванье беларускіх збройных сілаў на тэрыторыі Заходняй Беларусі, акупаванай у той час палякамі. Нажаль, гэтая беларуская місія ня мела посьпеху: польскі урад, вуснамі свайго прэмье-міністра, ня толькі адмовіў нам у нашай просьбе, але адначасна і папярэдзіў, што калі Слуцкія паўстанцы, якія у той час збліжаліся да дэмаркацыянае лініі, будуць яе пераходзіць, дык палякі іх будуть разбройваць і інтэрнаваць.

У выніку такіх "добрауседзкіх" адносінаў палякаў, Слуц-

кае паустаньне ступнёва замірала. Шмат паустанцау адмовілася здаць зброю палякам і, стварыушы невялікія партызанская аддзелы, яшчэ цэлых 9 год змагалася з бальшавікамі, але гэта не магло, зразумела, мець уплыву на гістарычны ход падзеяу. У хуткім часе палякі на супалку з Маскою падзялілі міжсобку беларускія этнаграфічныя землі ганебнаю Рыскую мяжою, а наш народ трапіў у шматгадовую польска-бальшавіцкую няволю, якая трывае і па сёньняшні дзень.

Ня шмат, што прауда, скарысталі з гэтага і палякі. У хуткім часе, за свой ганебны учынак у адносінах да беларусаў, яны панесылі заслужаную кару, будучы прыцісьнены тым самым маскоускім ботам, ды утрацілі сваю нацыянальную і дзяржаўную незалежнасць.

Так імсьціца лёс за брутальнасць і несправядлівасць над тымі, хто у цяжкую хвіліну ня прыходзіць да памогаю, а, карыстаючыся з людзкога няшчасця, у дадатак яшчэ "грэє свае руکі".

Тут Польшча, зразумела, не становіць нейкага вынятку. Так будзе зауседы на съвеце, але чамусьці людзі пераважна забываюць пра лекцыю гісторыі.

Надобных прыкладау ад гэтага нават часу мы маєм даволі шмат. Прыпомнім тут толькі 1956 год і збройнае паустаньне Мадзяршчыны, падчас якога, не зважаючы на просьбу легальнага ураду паустанцау, Заходнія дзяржавы ня прыйшлі з дапамогаю, а масква, скарыстаушы з такое пазыцыі Захаду, утапіла Мадзярскую паустаньне у моры людзкое крыві.

А вось яшчэ і больш свежы прыклад: больш трох месяцаў льецца кроу адважнага Тыбэтанскага народу ад рук другога крывавага бандыта-чырвонага Кітаю, а Захад ня хоча, як кажуць, нават кіунуць пальцам у боче... Рэзультат ня цяжка прадбачыць. Тыбэтанцы падзеляць лёс мільёнаў паняволеных камуністамі нарадау, а над тымі, хто у так цяжкую хвіліну для слабога Тыбэтанскага народу, адмовіўся даць дапамогу, павісьне надougа меч дэмоклеса...

Можа наступіць мамэнт, калі ужо не памогуць ані візыты, ані безупынныя канфэрэнцыі. Съвет стане перад алтэрнатывою: або поуная капітуляцыя перад камуністычнаю крываваю дыктатураю, або рашучы і канчальны бой з бальшавіцкім блёкам у вабароне саміх сябе і усяго чалавецтва, у імя аховы здабычу культуры і цывілізацыі.

Хочацца верыць, што у канцы канцу справядлівасць пераможа, а героі, што злажылі сваё жыцьцё за агульна людзкія ідэалы, свабоду і справядлівасць заснудь навекі спакойным сном магілы!

НОВЫ "НЭП" ЦІ ТАКТЫЧНЫ ХОД?

"ПППППППППППППППППППППП"

Закончылася парадная траскатня, выкліканая візытам Хрущова у США. Цяпер трэба паважна і аб'ектыўна ацаніць усё тое, што здарылася за гэты час на міжнародным форуме.

Замежная палітыка усіх краінаў пакацілася шляхам розных далейшых візытаў і няўпышных канфэрэнцыяў ды дыскусыяў у Арганізацыі Аб'еднаных Нацый.

Усе вонкавыя азнакі паказваюць бясспрэчна на даволі радыкальную зьмену у савецкай палітыцы. Неабходна толькі праналізаваць чым усё гэта выкліканы і чым яно можа кончыцца. Ці гэта нейкі новы "нэп" г. зн. новая эканамічная палітыка Крамля, ці проста чарговы тактычны ход для падгатоўкі новага наступу?

Заходняя прэса на гэтым пункце ня мае аднолькавага погляду: адны хочуць бачыць з боку Савецкага Саюзу щырае жаданье палажыць канец папярэднім правакацыйным выступленьям з мэтаю дайсьці да нейкага мірнага суіснаванья, другія ж бачаць толькі звычайны тактычны ход бальшавікоў з мэтаю замаскаваць свае сапраудныя мэты - падбою усяго съвету.

Аптымістична настроеныя элемэнты выказваюць першы погляд на падставе веры у запэўнені Хрущова, якія ён шчодра рассыпае на усе бакі, другія ж бачаць у ва усіх выступленьях Крамля толькі чарговы прапагандова-тактычны ход бальшавікоў, за якім кryoцца нейкія бліжэй неакрэсленыя мэты і стратэгічныя пляны.

Для таго, каб ацаніць гэтыя два дыямэтральна супроцьлежныя погляды, неабходна крышку глыбей затрымацца над сучасным палажэннем Саветаў ды разгледзець тыя прычыны, якія змусілі Хрущова "пайсьці з паклонам" да зьненавіджаных ім "капіталістаў".

Усе выступленьні Хрущова ці то у Амерыцы, ці то нават у Пэкіне ды на апошнім зъезьдзе Вышэйшага Савету зводзяцца фактывна да трох рэчаў: мір, разбраеніе і суіснаванье.

Тэма, як бачым ня новая. Гэтая песня была наіграна на палітыку яшчэ "отцом народаў", дзеля чаго яна і успрыймаецца з такою падазроннасцю. Але гэта толькі вонкава, бо-ж ад часоў Сталіна зайшлі так вялічэзныя зьмены, што нельга думасць, што за гэтым вонкавым лозунгам кryoцца тая самая старая Сталінская палітыка.

Паводле мае думкі, у гэтым выпадку Хрущоў выкінуў старыя лозунгі зусім щыра, бо палажэнне Савецкага Саюзу вымagaе неадкладнае зьмены дасюлешніе бальшавіцкае палітыкі. На гэта складаюцца два фактары - нутраны і вонкавы.

Нутраным фактарам зъяўляецца эканоміка СССР і жаданье за усякую цену рэалізаваць хоць у 50% абвешчаную сямігодку з яе вялічэзнымі абяцанкамі калі ужо не "дагнаць Амерыку", дык

прынамсі палепшыць значна стандарт жыцьця наро даў Савецкага Саюзу, можа быць для бальшавіцкіх лідараў катастрафальным.

Вонкавым фактам ёсьць бяспрэчна Кітай. Якія "сымпаты" маюць кітайскія камуністы на чале з Мао-дзэ-дунаам да расейцаў ня менш добра ведама Хрущову і усёй вярхуццы Крамля, чымсь нам. Кітайскія камуністы ня признаюць маскоўскага дыктату, яны з бяды яшчэ фармальна признаюць за савецкімі камуністамі свайго старэйшага кансультанта, але ні у якім выпадку не адміністратора. Рашэньні Масквы для Пэкіну не закон. Не забылі яны так-же Маскве і яе падбоі кітайскай тэрыторыі ды надалей лічаць, што і Манголія і Владывасток і дайрэн павінны раней ці пазней вярнуцца да Кітаю. І пагадзіць тут інтарэсы Масквы з Пэкінам ня здолеюць ніякія тоасты і прапагандовая фразэолёгія.

Гэтыя два фактыры бязумоуна зганяюць сон з павекаў ня толькі Хрущова, але і усяго Маскоўскага сынедрыёна.

Акром таго, страх перад атамнаю вайною дзеець ня толькі на Заходнія дзяржавы; не пазбаўлены гэтага страху і камуністы, а вялічэзныя ваенныя расходы могуць вельмі лёгка сарваць усе эканамічныя пляны Масквы. Усё гэта змусіла Маскоўскіх бальшавікоў ад ваенных мэтадаў распаўсюджвання камунізму.

Каб ня было вышпаданай съведамасці супроць будучай вайны, Хрущоў бязумоуна дакладна ішоў-бы съследам за яго падрэднікам Сталінам.

Для апрауданьня свайго адступлення ад кананаў бальшавізму Хрущоў заяуляе, што быццам "цяпер камуністам ужо непатрэбна хапацца за зброю у сваём спаборніцтве з капіталізмам. Матар'яльныя і духовыя дасягненыні камунізму так вялікія, што ім капіталізму няма чаго баяцца. Перамога камунізму усё роўна забясьпечана. Дык можна спаборнічаць з капіталістычным съветам мірным шляхам."

Тут трэба шчыра пажадаць яму усякага посьпеху, хоць мы перакананы, што у гэтую "перамогу" ня верыць ані сам Хрущоў, ані ягоныя бліжэйшыя супрадоўнікі. З гэтага, аднак ясно адно, што Хрущоў, хочучы ратаваць "победоносное продвижение коммунизма во всем мире" - сам кладзе пачатак спыненню гэтага "продвижения".

Перастаноўку свае дасюлешнія палітыкі бальшавікі надумаліся зрабіць, зразумела, не цяпер. Да гэтае неабходнасці яны прыйшли яшчэ пару год таму, калі пачалі налягаць на спутнікаў, каб гэтым замаскаваць сваю фактывную капітуляцыю перад капіталістычным съветам. І ход іх быў зусім правільны. Маючы вялікія дасягненыні з далёкасцяжнымі ракетамі і рознымі спутнікамі ды луннікамі, Хрущоў мог паехаць з "паклонам" да капіталістаў не з пазіцыі слабасці, а з пазіцыі сілы-якроўны з роунымі.

М Э М А Р А Н Д У М

У АБ' ЕДНАНЬЯ НАЦІ У СПРАВЕ АПОШНІХ АКТАЎ АКУПАЦЫЙНАЙ
ПАЛІТЫКІ САВЕЦКАЙ РАСЕІ НА БЕЛАРУСІ

Трываючая бесперапынку экспансія Савецкай Рasei у вольным съвеце у сучаснасьці робіць свае чарговыя атакі собскімі і чужымі рукамі. Сярод іх належыць адцеміць наступныя:

1. Непасрэднае імкненіе Савецкай Рasei на захоп Заходняга Бэрліну, жадаючы выдаленія адтуль заходніх збройных сілаў;

2. Атака праз браму камуністычнага Ветнаму на незалежную дзяржаву Ляос;

3. Напад кітайскіх камуністычных збройных сілаў на Індыю;

У гэтых збройных атаках ужываецца зброя чэхаславацкага, або няведамага паходжаньня. Кіраунікі гэтых акцыяў школіліся пераважна у маскоўскім дывэрсійным цэнтры. За съпіной наяўных кіраунікоў вычуваецца спружына засакрэчаных савецкіх паліт-рукоў. Раз-пораз чуваць голас з маскоўскага Крамля, што савецкія нібы дабравольцы пойдуць у дапамогу камуністычным дывэрсантам, калі заходнія дзяржавы захацелі-бузыць рашучыя заходы па замірэнню закалотаў.

Мілітарная форма савецкай экспансіі адбываецца раўназначна з духовым разбройваннем краін вольнага съвету. Гэтаму служаць арганізаваныя камуністамі, на загад Масквы, міжнародныя імпрэзы пад шыльдамі: пацыфістычнымі, культурнымі, спартовымі, турыстычнымі, дыплёматичнымі гасцінамі, а таксама - эканамічнымі.

Гэта адрезак вонкавага фронту палітыкі Савецкай Рasei. Апрача гэтага фронту Савецкая Расея мае свой нутраны фронт барацьбы з заваяваннымі ёй народамі. На частцы фронту з народамі сатэлітнымі, заваяваннымі Расеяй па Другой Сусветнай Вайне, стала праводзіцца саветызацыйная акцыя дзеля дакладнейшага уключэння гэтых яшчэ няпэўных народаў у савецкі агрэсыўны фронт. Савецкае панаванье забясьпечаеца тут стацыянарнымі вялізнымі расейскімі арміямі.

Значна больш паглыблены працэс саветызацыі і русыфікацыі праводзіцца сярод народаў, заваяваних Расеяй па Першай Сусветнай Вайне і прымусова уключаных у склад СССР.

Ніжэй падаюцца некаторыя з элемэнтаў саветызацыйнай акцыі на Беларусі.

Разграміўшы Беларускую Народную Рэспубліку і стварыўшы БССР, урад Савецкай Рasei на працягу 40 год выканаў нябувалую палітыку па вынішчэнью беларускага народа. Апошні перапіс жыхарства усяго СССР з студзеня 1959 году, паказвае жахлівыя жахлівыя факты. Так, у 1939 годзе у БССР было 8.91 мільёнаў жыхарства, а у 1959 годзе засталося толькі 8.06

мільёнаў. Насельніцтва БССР зменшылася на 850 тысяч, або на 9.6%. Гэта найвышэйшы працэнт вынішчэння асобнага народу з усіх народаў СССР.

За гэты самы час жыхарства Расейскай Савецкай Фэдэратыўнай Сацыялістычнай Рэспублікі павялічылася на 8.2%, а склад усяго СССР павялічыўся на 9.5%. Калі прыняць гэты сярэдні працэнт прыросту і для беларускага народу, то Савецкая Расея вынішчыла за апошнія 20 год на Беларусі 1,7 мільёнаў насельніцтва, або 16%. Фактычна на Беларусі вынішчана за апошнія 20 год каля 2.5 мільёнаў, бо натуральны прырост насельніцтва Беларусі быў заусёды большы, чым выпаўшы сярэдні для СССР.

Для атрыманьня агульнай лічбы вынішчэння беларускага народу савецкай уладай належыць дадаць каля 3-х мільёнаў вынішчаных за папярэднія 20 год, калі бальшавікі правядлі масавыя пагромы беларускай інтэлігэнцыі, сялянства - гвалтам змушанага да калгасаў.

Надобны працэнт беларускага жыхарства вынішчаны бальшавікамі і на ўсходній частцы Беларусі /Смаленшчына, Браншчына, Невельшчына/, далучанай да Расейскай СФСР, якая ня уключана ў статыстычныя даныя аб БССР.

Вымардаваўшы і дэпартаваўшы нацыянальна вядучыя часткі беларускага народу, маскоўскі урад пастаянным тэррорам падразае нарастаючыя маладыя нацыянальныя сілы.

Рэшта беларускага насельніцтва паддадзена безустаннаму ціску саветызацыі і русыфікацыі. Усе кіраунічыя становішчы на Беларусі абсаджаны небеларусамі, пераважна расейца-мі, якіх прысылаецца вельмі шмат, пераважна у гарады. На Беларусь прыпадае значная частка з агульнага ліку 8,366,000 савецкіх камуністых, пераважна расейцаў. Гэта упрывілеяваная новая кляса забесьпечае панаванье Расеі над Беларуссю.

На Беларусі уведзена расейская мова у адміністрацыі, прымисловасці, войску, на пошце, чыгунцы, вышэйшых і пераважна сярэдніх школах. Для далейшай русыфікацыі Беларусі, у студзені 1959 году Вярхоўны Савет БССР згодна з плянам Хрущова, паслушна прыняў пастанову аб мове научаньня у школах, згодна з воляй бацькоў. Гэты лібэральны па форме закон па сутнасці зьяўляеца прыладай русыфікацыі Беларусі; дзякуючы яму, масава насланыя на Беларусь расейцы бацькі маюць пастанаўляць ад увядзеных расейскай мовы научаньня у школах БССР.

Тэй самай мэце уціску беларускага нацыянальнага элементу служыць нядауні закон аб прымусовым адбыцьці 2-х гадоўай фізычнай працы перад паступленнем у вышэйшую школу. Гэтыя два гады дадуць добрую нагоду савецкім паліт-руком выявіць нацыянальна няпэўных беларускіх кандыдатаў і

не дапусьціць іх да вышэйшай адукцыі.

Савецкая Расея ідзе па шляху поўнага зынішчэння нацыянальных асноў беларускага народу, сілячыся ператварыць яго у складовую частку расейскага савецкага народу. Аднак, як у гістарычным мінулым, не удалося расейскаму царскаму ураду зрусыфікаваць беларусаў на працягу векавой акупациі, так, мы верым, што і урад Савецкай Рэспублікі не зрысыфікуе і ня вынішчыць беларускага народу.

Для абароны элемэнтарных магчымасцяў для нацыянальнага жыцця беларускага народу патрэбна міжнародная дапамога. Мы ветліва просім Вас прыняць неабходныя заходы дзеля наступнага:

1. Неадкладна спыніць фізычны геносыдзым беларускага народу Савецкай Рэспублікі;
2. Спыніць русыфікацыю Беларускага народу праводжаную Савецкай Рэспублікай;
3. Даць магчымасць Беларускаму народу вольна выбраць сабе форму грамадзкага, эканамічнага, палітычнага і культурнага парадку, шляхам вольнага плебісцыту, пад наглядам Аб'еднаных Нацый.

На заканчэнні ветліва зьвяртаем Вашу увагу на факт, што Савецкая Расея рыхтуе для усіх яшчэ вольных нароў будучыню, падобную лёсу беларускага народу.

5 верасня 1959 г.

Саўт Рывэр, Н. Дж.

Беларускі Кангрэсавы Камітэт Амэрыкі - І. Касяк
 Беларускае Нацыянальнае Аб'еднанье у Канадзе - Я. Пітушка
 Камітэт Незалежнай Беларусі - Л. Галяк
 Царкоўны Камітэт Беларускай Праваслаўнай Царквы у Саўт Рывэрэ - Т. Высоцкі

Задзіночаны Беларуска-Амерыканскі Дапамаговы Камітэт -
 Л. Брылеўская
 Фэдэрацыя Вольных Беларускіх Журналістых - У. Рыжы-Рыскі
 Саюз Беларуска-Амерыканскай Моладзі - Г. Арцюшэнка
 Беларуска-Амерыканскі Інтэрнацыянальны Інстытут Беларусаведы - Н. Мядзейка

ВЫПІСВАЙЦЕ, ЧЫТАЙЦЕ І ПАШЫРАЙЦЕ "АБ' ЕДНАНЬНЕ"

РЭЗАЛЮЦЫЯ У СПРАВЕ ЗЪЕЗДАУ БЕЛАРУСОУ СПАМЭРЫКІ І КАНАДЫ

Зъезд беларускіх арганізацыяў Амэрыкі і Канады з дня 5 верасьня 1959 году у Саўт Рывэры, Нью Джэрсі, СШАМэрыкі, пастанаўляе кожны год арганізаваць зъезды беларускіх арганізацыяў Амэрыкі і Канады, прысьвечаныя актуальным грамадзкім пытанням беларусоў Амэрыкі і Канады, як і нацыянальна-вызвольнай справе Беларусі.

Даручаецца склікаць чарговы зъезд беларусоў Амэрыкі і Канады на дзень Працы у 1960 годзе у Торонто, Канадзе, адұмысловай камісіі у складзе Старшыні Беларускага Нацыянальнага Аб'еднання Канады і Старшыні Беларускага Кангрэсавага Камітэту Амэрыкі.

Пастанаўляецца запрасіць на удзел у зъезьдзе беларускія арганізацыі Амэрыкі і Канады.

У выніку непрадбачаных абставінаў і канечнае неабходнасці камісіі можа вызначыць іншыя месца і час зъезду.

Беларускі Кангрэсавы Камітэт Амэрыкі - І. Касяк
Беларускае Нацыянальнае Аб'еднанне у Канадзе - Я. Пітушка
Камітэт Незалежнай Беларусі - Л. Галяк
Царкоуны Камітэт Беларускай Праваслаўнай Царквы у Саўт Рывэры - Т. Высоцкі

Задзіночаны Беларуска-Амэрыканскі дапамаговы Камітэт - Л. Брылеўская
Фэдэрацыя Вольных Беларускіх журналістых - У. Рыжы-Рыскі
Саюз Беларуска-Амэрыканскай моладзі - Г. Арцюшэнка
Беларуска-Амэрыканскі Інтэрнацыональны Інстытут Беларусаведы - Н. Мядзейка

Whiteruthenian (Byelorussian) Congress Committee of America
250 E. 4th Street, New York 9, N.Y.

September 8, 1959

Very Honorable Dwight D. Eisenhower
President of United States of America
White House
Washington 25, D.C.

Dear Mr. President:

The joint Conference of American and canadian cit-

izen of Byelorussian descent, which took place in South River, New Jersey, on September 5, 1959, have expressed to you, Mr. President, their sincerest gratitude for the very important Proclamation of Captive Nations Week for the week starting on July 19, 1959. The reaction of the high Soviet Russian officials is the best proof that there was touched a very important and vulnerable area of their colonial empire.

We are enclosing our best wishes for the full success of the liberation policy.

Very respectfully yours,

John Kosiak
President

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

September 26, 1959

Dear Mr. Kosiak:

The President has asked me to thank you for your recent letter. It was good of you to advise him of your organization's approval of his action issuing a Proclamation designating the thirt week of July as "Captive Nations Week" in accordance with the provisions of S.J.Res. 111. Perhaps you might like to have the enclosed copy of the President's Proclamation.

Sincerely yours,
(Signed) David W. Kendall
Special Councel to the President

Mr. John Kosiak
President
Whiteruthenian (Byelorussian) Congress
Committee of America
250 East 4th Street
New York 9, New York

Enclosure

IMMEDIATE RELEASE

July 17, 1959

James C. Hagerty, Press Secretary to the President

THE WHITE HOUSE

CAPTIVE NATIONS WEEK, 1959

BY THE PRESIDENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA
A PROCLAMATION

WHEREAS many nations throughout the world have been made captive by the imperialistic and aggressive policies of Soviet communism; and

WHEREAS the peoples of the Soviet-dominated nations have been deprived of their national independence and their individual liberties; and

WHEREAS the citizens of the United States are linked by bonds of family and principle to those who love freedom and justice on every continent; and

WHEREAS it is appropriate and proper to manifest to the peoples of the captive nations the support of the Government and the people of the United States of America for their just aspirations for freedom and national independence; and

WHEREAS by a joint resolution approved July 17, 1959, the Congress has authorized and requested the President of the United States of America to issue a proclamation designating the third week in July 1959 as "Captive Nations Week", and to issue a similar proclamation each year until such time as freedom and independence shall have been achieved for all the captive nations of the world:

NOW, THEREFORE, I, DWIGHT D. EISENHOWER, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 19, 1959, as Captive Nations Week.

I invite the people of the United States of America to observe such week with appropriate ceremonies and activities, and I urge them to study the plight of the Soviet-dominated nations and to recommit themselves to the support of the just aspirations of the peoples of those captive nations.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and caused the Seal of the United States of America to be affixed.

DONE at City of Washington this seventeenth day of July in
 the year of our Lord nineteen hundred and
 fifty-nine, and of the Independence of the
 United States of America the one hundred
 and eighty-fourth.

DWIGHT D. EISENHOWER

By the President:

DOUGLAS DILLON

Acting Secretary of State

- 0 -

/Працяг з балонкі 4/

Але, ведаучы дыялектыку барацьбы, съвет павінен быць вельмі і вельмі асьцярожны у даверлівасьці да кожнага бальшавіцкага ходу, бо-ж пакуль бальшавікі застаюцца бальшавікамі, ніякага сапраўднага і шчырага мірнага суіснаваныя вольнага съвету з імі быць ная можа!

Недалёкая будучыня кіне больш съятла на той працэс, які перажываюць Маскоўскія заправілы на сваіх нутраных і вонкава-камуністычных фронтах і накрэсьляць адпаведную лінію паступаньня з імі.

Ад разумнага, асьцярожнага і цьвёрдага паступаньня дзяржаўных мужоў Захаду будзе залежыць канчальная капітуляцыя Маскоўскіх бальшавікоў і пачатак новае эры у жыцьці ўсіх народаў.

Маскоўскага зьвера трэба дабіваць у яго собскай бярлозе не канечне атамнай бомбай. Пад'ём духа супраціву паняволенных народаў значна мацнейшы ад усякае атамнае зброі, але для гэтага трэба заваяваць сабе давер гэтых народаў. Нажаль, дасюleshня палітыка Захаду спрычынялася толькі да падрывання гэтага даверу з боку паняволеных Масквою нерасейскіх народаў да Заходняга съвету.

Хто будзе мець гэтыя народы па сваім боку, той пераможа!

К.

АДКРЫТАЕ ПІСЬМО ДА ПРЭЗЫДЭНТА АЙЗЭНГАУЭРА

У "Фру Фронт" №6, жнівень 1959, Сайгон, было зъмешчана адкрытае пісьмо да Прэзыдэнта Айзэнгаўэра наступнага зъмесьту:

Дарагі Гаспадару Прэзыдэнце,

Аль Капона быў найбольш ведамым у Амэрыцы гангстэрам, але Аль Капона ёсьць карлікам у параўнаньні з найбольшим гангстэрам сучаснага съвету Прэмьер Міністром Мікітаю Хрущовыム. Дзеля гэтага народы Азіі вельмі занепакоены бачыць такога чэснага чалавека, як Вы, гаспадару Прэзыдэнце, плянуючага спатыкаць такога крывавага гангстэра і спатыкаць яго у сваёй краіне - краіне любячай свабоду і праўдзівы мір.

З часу Карэйскае вайны гэта будзе другое вялікае адступленыне свабоднага съвету пасля дня перамогі, бо-ж усе паняволеная народы Савецкай Радзеi, Чырвонага Кітаю, Паўночнага Ветнама, Паўночнай Карэi і усе сатэлітныя краіны будуць у роспачы бачачы як прэзыдэнт Амэрыкі прыймае з вялікім гонарам Прамьера Савецкай Радзеi, які ніколі не затрымліваўся ні аднэй мінуты каб зьнішчыць сотні тысяч чэсных людзей, якія жадалі толькі свабоды у той час калі камунізм хацеў толькі іх паняволіць і зьнішчыць усіх тых, хто быў у апазыцыі да камунізму.

Паўночная Карэя, Кітай, Паўночны Ветнам, Бэрлін, Мадзяршчына, Тыбэт былі, а Ляос вельмі хутка будзе паняволены, а нам ведамы тыя страшэнныя абставіны, якія зроблены камунізмам каб **змусіць іх выебыцца чэсці і зрабіць іх інструментам у сваіх руках.**

Усе тыя, што уцяклі із за жалезнае і бамбуковае заслоны - усе гэтыя мільёны народу, якія змагаліся у абароне свабоды будуць агорнены жахам бачыўшы, цябе, гаспадару Прэзыдэнце, сціскаючым з усьмешкаю руку найвялікшага жывучага гангстэра і забойцу нашага съвету.

Усе гэтыя людзі будуць з жалем глядзець на гэта. Яны ня могуць зразумець як такі жэст прэзыдэнта США можа зъмяніць адносіны вялікага бандыта - але мы, народы Азіі, якія цярпелі пад камунізмам і разумеем камунізм, ведаем што Хрущоўня зробіць ні аднэй уступкі, і ён добра ведае наперад, што гэтыя ягоны візит значна падыме прэсьціж камунізму ды пераканае паняволеная народы съвету, што яны цяпер ня могуць мець надзеі на свабоду калі сам Хрущоў можа ашукваць і прыязніца з прэзыдэнтам США - сымбалем і надзеяй свабоды, але цяпер - сымбалем кампрамісу, суіснаванья і павольнага паняволеня.

Перад абліччам агрэсіі у Ляосе мы бы хацелі бачыць саюз усіх супроць гангстэраў, пробуючых паняволіць народ Ляосу, але свабодны съвет замест гэтага будзе бачыць Прэзыдэнта США, размауляючага з прамьерам Савецкае Радзеi, краіне стаячай за агрэсію супроць Ляосу.

Перш чым садзейнічаць большай Вашай дружбе у сваёй собской краіне з гэтым вялікім бандытам і забойцаю, мы надзеем-

Уладзімір Клішэвіч

ВАСІЛЬ КАЛІНА

Паэма

Разъдзел 3-ці

/Працяг, глядзі пачатак "Аб' еднаньне" №4/82/

IX

Ен Бэрклі, Канта пераслушаў
 І Фэйэрбаха слухаў шмат,
 Адны жылі прыматам духу,
 Другім - матэрыя прымат.
 Васіль зусім не разрываў
 Аднае існасьці двух з'яў,
 Бо ведаў сам што далей будзе.
 Адным шляхом ісьці, як вучаць,
 Тады ты дойдзеш нямінуча
 Да схалястичнага бязглузьдзя.

X

Ідэю ён надчалавека
 Ніяк таксама не успрыняў,
 Была яна забруднай нейкай
 У вырашэнні людзкіх спраў.
 Бо нейкі прыкры яе пах
 Аж да Расколынікаў цяг.
 Быў зъмест яе не надта новы...
 Пад гэтым цёмным пакрывалам
 Хаваецца такіх нямала,
 Як Шэйлакі і Сымярдзюковы.

XI

У Шапэнгаўэрскім стылі.
 Бурлілі узьлёты бегам рэк,
 Ды у бедзе роспачы застылі,
 Сум крылльі радасьці адсек.
 Адно праз съмерць і кроў, і гразъ
 Шавеліць косьці пальцаў "Князь",
 І у тых касцяях гнілое белі,
 Што напластована вякамі,
 Жыве сягоньня паміж намі.
 Пракляты дух Макіавелі.

XII

Перавярнуў ён шмат тэорый
 І не адзін съветапагляд -
 Пазнаньне існасьці паскорыць.
 А заглядау глыбей назад,
 Каб вопыт прошлас্�ці памог :
 Знайсьці праўдзівы گрунт дарог.
 У будучым яшчэ нязнаным
 патрэбны вопыт як паветра,
 Навее часам войстрым ветрам,
 Умей мінуць съмяртэльнасьць раны.

XIII

Як сонца раніцаю зъліжа
 Расы крупінкі на траве,
 Зямля нас гоніць к сонцу бліжай,
 Гарачы поўдзень настae
 І ад празьмернай сушыні.
 Паветра быццам-бы зъвініць.
 Таму у гэткай тонкай ноце,
 У гуках розных дызгармоній
 Цьвіркун трашчиць, камар трывоніць,
 На дрэве дзяцел хлеб малоціць.

XIV

Сваімі яснымі вачыма
 На съвет рэальна пазіраў,
 Ен ведаў добра - немагчыма
 Усё пазнаць. Зялёных траў
 Над небам сінім пераліў
 Так часта да сябе маніў
 Паслушаць мову мора жыта,
 Удумацца глыбока часам
 Нашто гнятуць сялян калгасам,
 Уводзяць паншчыны аджытак.

ХV

Паўстанье выбухнула у Талі,
 Ды пераможана было.
 Крапівай съцежкі заасталі
 Маўчала мёртвае сяло
 Паўстанцаў зложаны мячы,
 Лес прыслушаецца, маўчыць...

А Случ каціла сълёзаў воду,
 Трывожнай ноччу брэх сабакаў
 Над пусьцінёй у неба плакаў,
 Гаспадароў чакаў прыходу.

ХУІ

Людзей як быдла у вагоны
 Энкавэдысты зацяглі.
 Бывайце родныя загоны,
 Бывайце родныя палі...
 Гудок апошні даў цягнік
 І у далячынь за лесам зьнік.
 Плывуць к Сыбіру эшалёны
 /у іх жанкі, мужчыны, дзеци,
 Згубілі усё на гэтym съвеце/
 Дзе край магілаў незнаёмы.

ХУІІ

У пэсымізм Васіль не падаў,
 Ен захаваць у сэрцы умеў
 І шлях адважны Лістападаў,
 І нявымернай помсты гнеў.
 Няпрошаны людзьмі калгас
 Прыйшоў у вёску і заграз.
 Сьвірэпка у полі разраслася,
 Не памагаў пасеву лубін,
 Зямля была як голы бубен,
 Марнела... так, як у калгасе.

ХУІІІ

Разваг ня трэба было многа -
 Крыху прыгледзеца пільней:
 Адзін жыве за кошт другога -
 Закон зъярыны і людзей.
 Як хочаш гэты съвет заві,
 У сіле ёсьць аснова права,
 А лёзунг роўнасьці і волі.
 Мана. Такіх нідзе ніколі
 І ня было, дзе ёсьць дзяржава.

/Працяг будзе/

З ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСІ

Школы: праваслаўныя, каталіцкія, вуніяцкія і пратэстанцкія.
Іхняя харектарыстыка.

Беларуская культура разъвілася у Вялікім Княстве прыгожа і буйна, ды мела вялікія уплывы на разъвіцьцё культуры расейскае, польскае, летувіскае, латышскае і украінскае, дзякуючы таму, што на Беларусі з даўна ужо была пашыраная асьвета і школьніцтва. Ужо у X стагодзьдзі, як толькі прышло на Беларусь хрысьціянства, пры манаstryрох паўставалі школы, дзе навучалі чытаць і пісаць кандыдатаў у духоўныя стан. Гэтакія школы былі у Полацку, Смаленску, Тураве і інш. гарадох.

У XII ст. /каля 1130 г./ смаленскі князь Расьціслаў заснаваў нават у Смаленску грэцка-лацінска-рускую акадэмію, на рэктара якое быў запрошаны грэк Мануіл, пазнейшы смаленскі епіскап.

Пры некаторых манаstryрох паўставалі адначасна з школамі бібліятэкі з духоўных і сьвецкіх кнігаў. Усе гэтыя школы закладала пераважна праваслаўнае духавенства, і таму у гісторыі і называюцца яны школамі праваслаўнымі. Спачатку вучыліся у іх толькі кандыдаты на духоўнікаў, пасля аднак траплялі туды мяшчане і шляхта. Яны займаючыся гандлем і вайною, былі змушаныя пазнаваць асьвету і пісьменнасць, бо без яе ім нельга было абысьціся. За настаўнікаў у гэтих школах былі манахі, панамары, дзякі. Вучылі яны азбуکі, славянскае граматы, пісаць, чытаць, пасля - часаслову, псалтыры, малітваў, сымбалю веры, псальмаў і часам пачаткаў артымэтыкі.

Калі на Беларусь пачалі прасякаць культурныя уплывы з Польшчы праз каталіцкі касцёл і культурныя уплывы з Нямеччыны праз пратэстанцкі рух і калі была падпісаная рэлігійная вунія, паўставалі школы каталіцкія, вуніяцкія і пратэстанцкія. Праваслаўныя школы пачалі тады зьмяняць свой манаstryрскі харектар і набываць больш сьвецкага і выразна беларускага харектару, бо апеку над імі узялі праваслаўныя брацтвы.

Дзякуючы стараньям праваслаўных магнатаў і духавенства паўставалі вышэйшыя школы, дзе навука часткова адбывалася пабеларуску. Так, прыкладам: пры Свята-Траецкім манаstryре у Вільні у пачатку ХVI ст. была заснаваная г. зв. грэцка-лацінска-руская школа. Гэтую школу неафіцыйна называлі акадэміяй і яна канкуравала з віленскаю і полацкаю езуіцкімі акадэміямі.

Сярод выкладчыкаў гэтае школы у канцы ХVI і у XVII ст.

былі такія выдатныя культурныя дзеячы, як Лаўрын Зізані - беларускі пісьменьнік і аўтар славянска-беларускае граматыкі, Кірыл Лукарыс, пазнейшы Ерузалімскі, а пасля Канстантынопальскі патрыярх, Кірыла Транклівіён, Мялет Сматрыцкі, Лявон Карповіч, Земка і інш. Бальшыня з іх здабывалі асьвету у лепших замежных університетах, акадэміях і ня суступалі выдатнейшым езуіцкім прафэсарам.

Такія самыя школы былі на Беларусі яшчэ у Берасьці /зложеная у 1592 г./, у Бельску /1594 г./, у Пінску, Менску, Магілеве /1597 г./, Воршы /1590 г./. У Берасьцейскай школе вучылі моваў: грэцкае, лацінскае і беларускае, а таксама чатырох вызваленых навукау /паэзія, лёгіка, рыторыка, мастацтва/.

Першыя каталіцкія школы началі з'яўляцца у першай палавіне ХVI стагодзьдзя. Каталіцкія школы паўставалі пры каталіцкіх катэдрах і парахвіях. Адчыняла іх духавенства, магнаты, шляхта і мяшчане. З катадральных школаў найбольш ведамыя: Віленская, Медніцкая, Троцкая.

Каталіцкія школы былі у Гаеве на Барысаўшчыне /1522 г./, у Мастох на Лідчыне /1534 г./, у Трабах на Ашмяншчыне /каля 1534 г./, у Старжыне на Меншчыне /1587 г./, у Іказьні /1599 г./, у Задарожы /1601 г./, у Друі на Дзісеншчыне, у Магілеве, Лагойску, Горадні і іншых месцах. У гэтых школах, апрача духоўных навукаў і Евангельля, вывучалі творыцыцэrona, Bergilія, Эзопа, Сэнекі і другіх клясычных паэтаў і прамоўцаў, а таксама беларускую граматыку і мову, якая была тады ва ўсім нашым краі урадавай мовай.

Калі у наш край з'явіліся езуіты, яны таксама началі заснаваць парахвіяльныя, сярэднія і вышэйшыя школы. Парахвіяльныя школы былі адчыненыя у Начах, Трабах, Мастох, Крамянцы, Новым Двары, Заблудаве, Горадні, Кіеве, Роўні і іншых гарадох. Адзінага навучальнага пляну у іх ня было, падобна, як і у школах праваслаўных. Навучалі у іх чытаць, пісаць, съпявачаць і часамі лічыць. Сярэднія школы, гімназіі, езуіты мелі у Берасьці, Полацку, Пінску, Вільні, Нясьвіжы, Менску, Віцебску, дзвініску, Слоніме, Горадне, Мозыры, Слуцку, Воршы, Ілукшце, Наваградку, Паставах ды другіх мясцовасцях.

У Вільні у 1578 г. была заснаваная езуіцкая акадэмія. Падобная езуіцкая акадэмія у 1581 г. была заснаваная і у Полацку.

Езуіцкая акадэмія у Вільні паўстала з школы права, зложеная стараньнем жыгімонта Аўгуста пры съвятаянскім кафедральным у 1566 годзе. У школе гэтай, кіраванай Пётрам Рэзьюшанам, выкладалася права дзяржаунае, майдэборскае і саскае. дзяржаунае права /статут Вялікага Княства/, земскія прывілеі і канстытуцыя выкладаліся пабеларуску, г.зн. так,

як яны былі напісаныя.

Пашырэньне рэлігійнае вуні і прычынілася да таго, што пачалі пауставаць і вуніяцкія школы пры розных паражвіях і манастырох, прыкладам, у Берзьвetchy /Дзісеншчыне/, Барунах /Ашмяншчына/, Жыровіцах /Слонімшчына/, Мсціславе, Вільні. Навучанье у гэтых школах адбывалася таксама і пабеларуску.

Рэфармацкі і пратэстанцкі рух таксама прычыніўся да разьвіцьця школьніцтва на Беларусі, бо і пратэстанты хадзелі узгадаваць сабе прапаведнікаў і прыхільнікаў свайго руху. Першая пратэстанцкая школа паўстала у Вільні у 1538 г. Шмат пратэстанцкіх школаў зарганізаваў па сваіх дварох князь Мікалай Радзівіл Чорны. Навучанье дзяцей у гэтых школах адбывалася у роднай мове. Вучылі у іх багаслоўя, рыторыкі /навукі аб тым, як гаварыць казаньні і прамовы/, пазіі, дыялектыкі, філёзофіі, гісторыі, а часамі і права. Апрача таго, у пратэстанцкіх школах вывучалі стара-даунія мовы, а таксама беларускую і польскую мову, якая прасякала ужо у вышэйшыя магнацкія беларускія колы.

Калі 1560 г. Мікалай Радзівіл Чорны заснаваў кальвіністкія /рэфармацкія/ школы тыпу гімназіі. Такія школы былі закладзеныя у Нясвіжы, Сямяцічах, Вільні, Слуцку, Сьвіслачы, Заслауі, Воршы, Менску, Шклове, Віцебску, Наваградку, Глыбокім, Смаргонях, Варнянах. Навучанье у іх адбывалася часткова у лацінскай мове, а часткова пабеларуску і папольску. Пабеларуску выкладалася права і прывілеі, папольску - рэлігія.

Усе школы, дарма, што яны былі розных веравызнаньняў, мелі шмат чаго супольнага. Яны зъяўляліся крыніцамі асьветы і дзяякуючы ім пашыралася пісьменнасць ня толькі сярод духавенства, але і сярод магнатаў, шляхты і мяшчанаў. Для сялянаў школы гэтая былі няпрыступнымі, аднак тады ужо на Беларусі былі людзі, што думалі аб асьвеце шырокіх масаў "люду паспалітага". Такімі былі, насамперш, славуты доктар Францішак Скарына, а таксама пісьменнікі Васіль Цяпінскі і Сымон Будны.

Каб даць магчымасць хутчэйшаму разьвіцьцю асьветы і культуры на Беларусі, доктар Францішак Скарына пераклаў у беларускую мову і выдаў у 1517 г. "Біблію" якая уважалася тады за найлепшую аснову і падручнік для навукі. Уся Біблія складалася з 22 кніжак. Выдаючы яе, доктар Францішак Скарына пісаў у прадмове, што яна павінна быць: "дзецям малым пачатак усякае навукі, дарослым памнажэнье у навуцы". Скарына сваімі кніжкамі спрыяў вывучэнню у тагачасных школах на Беларусі гэтак званых сямёх свободных навукаў, якія былі уведзеныя у вышэйшых школах Эўропы /граматыка, лёгіка, рыторыка, музыка, арытметыка, гэамэтрыя і астрономія/.

Скарына так і пісаў, што кнігі свае ён прызначае для навучэнья "сядмі навук вызволеных".

У 1562 г. Сымон Будны выдаў у Нясьвіжы пабеларуску "Катэхізіс", а Васіль Цяпінскі - "Эвангельле". У 1596 г. Лайрын Зізані напісаў славянска-беларускую граматыку і слоўнік. Усё гэта рабілася з мэтай пашырэнья асьветы і культуры на Беларусі.

З гэтага відаць, што ужо колькі вякоў таму у беларусаў былі ня толькі беларускія школы, але і беларускія падручнікі.

- 0 -

/Працяг з балонкі 12/

ся і будзем маліцца, каб Вы ня прынялі Хрушчова як прыяцеля і захавалі свае руکі чыстымі ад крыві - крыві мільёнаў нявінных людзей, якія былі няміласэрна зъліквідаваны Хрушчовым і ягонай шайкой.

Няхай Бог асьветліць Вас і дасьць Вам сілу адмовіца ад кампаніі з такім ворагам людзкасці.

Падпісана:

/-/ Тран-Там, Генеральны сакратар
Антыкамуністычнай Лігі Народаў Азіі

/-/ Раймонд І. дэ Таегэр, Прэзыдэнт Свабоднай Ціхаакіянскай Ассоцыяцыі

- 0 -

Ю. Жывіца

У СЯМІ.
*****

У пярэдняй сядзеў Васіль прыстале і чытаў газэту. Увайшла Агата - яго жонка. Васіль палажыў газэту на стол і глянуў на жонку.

- Управілася нарэшце, - сказала Агата.

- Сядзь, - папрасіў Васіль ласкавым голасам жонку і вачыма паказаў на крэсла - паговорым.

Жонка прысела. Муж зьняў акуляры і палажыў іх на стол, выцер змучаныя ад чытаньня вочы.

- Ну, што ты выдумала за цэлы дзень? - tym-жа ласкавым тонам пытаем жонку Васіль.

- Я цэлы дзень думала. Раздумала, што нам не патрэбны радыёпрыёмнік. На-вошта ён нам? Удзень мы ня маєм часу слушаць, а вечарам трэба дамашнюю работу рабіць. Ня будзем-жа

жыць толькі з песьняў і музыки.

- Слушна ты разважаеш - пахваліў Васіль жонку - я таксама тae-ж думкі. Калі мы маем у суботу больш вольнага часу, дык можам схадзіць у кіно, ці пайсьці пагуляць.

- Вельмі добра, што мы аднай думкі, - узрадавалася Агата. Учора нары суледзі за мала чым не пабіліся. Яна/суседка/ хоча купіць радыёпрыёмнік, а ён /яе муж/ не. Пачалася сварка. Другі тыдзень няма у іх хаце ладу.

- Ен /сусед/ кажа: "Навошта я буду свае жылы цягнуць цэлы год?" а жонка кажа: - "Лепш не даем, а куплю радыёпрыёмнік".

- "Калі купіш, дык паб'ю" - пагражае ён /муж/.

- Нам няма патрэбы аглядаца, што робяць другія - мы самі свой розум маем, - кажа Васіль.

- Добра ты кажаш - пахваліла мужа Агата, - але часам думаеш, навошта мы жывём? Каб толькі сабіраць гроши? Патрэбна і нам крыху прыемнасьці. Вечарам - пры работе, ці як ляжаць у ложак, прыемна будзе паслухаць музыку, даведаца, што робіцца па съвеце. Ужо збрыдла бабскія плёткі слухаць.

Васіль паглядзеў на жонку ласкова і кажа:

- З аднаго боку ты прауду кажаш. Ці гроши для нас, ці мы для грошай? Пройдзе жыцьце, а мы ня будзем ведаць, што мы жылі. Каб у нас было многа дзяцей, тады што другое. Для сына хопіць. А падрасьце, хай зарабляе і сам робіць што хоча з грашыма.

- Прауду гаворыш - узрадавалася Агата - купі радыёпрыёмнік.

- Трэба будзе купіць. Хай і у нас будзе так як і у людзей.

Сямейная нарада кончылася. На другі дзень Васіль прынёс новы, прыгожы радыёпрыёмнік. Мяне запрасілі вечарам прыйсьці да іх, паглядзець, паслухаць як грае.

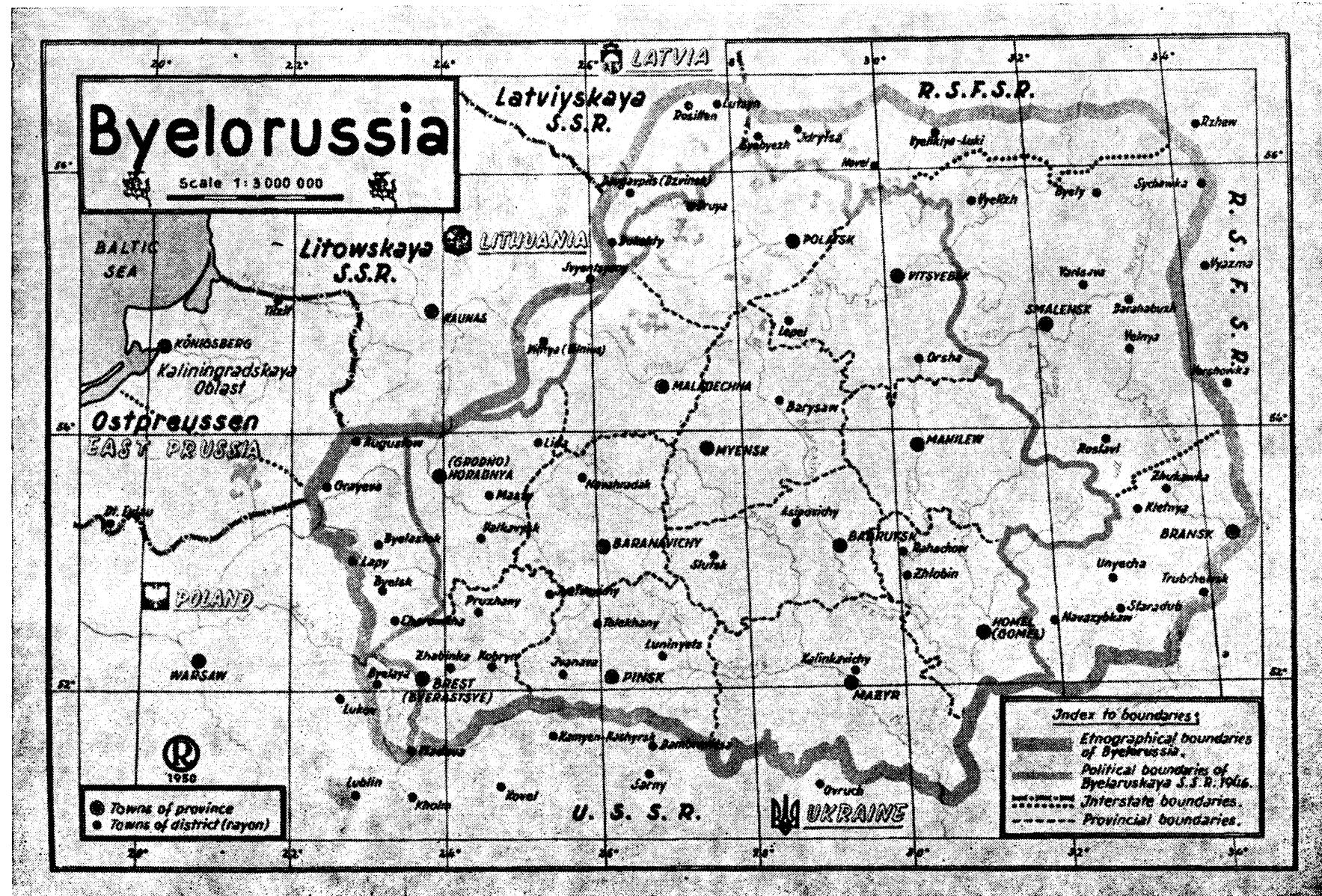
Мяне радавала больш тое, што блізкія мне людзі развязаць хатніе пытаньне у сям'і без сварак, прыгожа як сам новы радыёпрыёмнік.

ЦАНА ЧАСОПІСУ "АБ'ЕДНАНЬНЕ" ЗА №.

у Вяліка-Брытаніі 1 шылінг   у Аўстраліі 1/6 пенаў
у США і Канадзе 30 цэнтаў   у Нямеччыне 60 фэнігаў

" РЭДАГУЕ ГАЛОУНАЯ УПРАВА ХАБР У ЛЕНДАНЕ "

" РЭДАГУЕ ГАЛОУНАЯ УПРАВА ХАБР У ЛЕНДАНЕ "

UNITED CHRISTIAN BYELORUSSIAN WORKERS IN GREAT BRITAIN
57, Cathnor Road, London, W. 12. Tel.: SHE-8440